Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä asiantuntijalausuntoa koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ympäristöarviointien nopeuttaminen on lupakäsittelyjen kannalta tervetullut tavoite. Ympäristöarviointien sujuvuus voi vaikuttaa merkittävästi elinkeinohankkeiden kehittämisen edellytyksiin. Suomen kilpailukyvyn ja puhtaan siirtymän investointien edistäminen edellyttää ennakoitavia ja tehokkaita arviointimenettelyjä. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä U-kirjelmässä 13/2026 vp muodostettua valtioneuvoston kantaa, jossa todetaan tarve huomioida kansalliset erityispiirteet asianmukaisella tavalla jättämällä jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa lupamenettelyjen ja muita ympäristöasioita koskevien menettelyiden kehittämiseen ja nopeuttamiseen.

Soveltamisala ja sektorisäädökset

Strategisia hankkeita ja niiden priorisointia koskevaa sääntelyä sisältyy useisiin teollisuuspoliittisiin EU-säädöksiin ja aloitteisiin. Osa säädöksistä on vasta valmisteluvaiheessa. Strategisia hankkeita ja niiden priorisointia koskeva sääntely ei näissä säädöksissä kaikilta osin ole yhteneväistä. Kuitenkin ainakin yksittäisten kohtien osalta sektorisääntelystä esitetään poistettavaksi säännöksiä myös tavalla, jonka vaikutus jää epäselväksi. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että asia on tunnistettu U-kirjelmässä asianmukaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että sektorisääntelyn muutoksilla voisi olla vaikutusta esimerkiksi EU:n kriittisistä raaka-aineista antaman säädöksen tarkoittamien strategisten hankkeiden asemaan. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää U-kirjelmän mukaisia soveltamisalaa ja sektorisäädöksiä koskevia valtioneuvoston kantoja tärkeinä ja hyvin perusteltuina.

Suojellut lajit

U-kirjelmän mukaan valtioneuvosto katsoo, että 8 artiklan soveltamisalan tulisi olla selkeä ja kattaa Suomen kannalta merkittävät toimialat. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnit-

tää huomioita siihen, että malminetsinnässä ei pääsääntöisesti tehdä ympäristövaikutusten arviointia. Siten artiklaa 8 ei sovellettaisi malminetsintään, jollei sitä maininta artiklassa erikseen. Malminetsintä on kaivostoiminnan käynnistämisen kannalta välttämätöntä kaivosmineraalien esiintymien paikantamiseen tähtäävää tutkimustoimintaa. Kriittisten mineraalien saatavuuden varmistaminen on keskeinen osa teollisuuden ja yhteiskunnan kokonaiskestävyyttä ja häiriönsietokykyä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo tärkeäksi tulkita Suomen kantaa niin, että mineraalisektoria ja siihen kuuluvaa malminetsintää pidetään kannan tarkoittamalla tavalla Suomen kannalta merkittävänä toimialana.

Teo Kangaspunta

johtava asiantuntija